

Försvarets Historiska Telesamlingar
Armén

2009-09-01

**Samtal med övlt Fredrik Wiebe som
under perioden 1993-1998 tjänstgjorde
som arméns systemledare för SBS 9000**

Lars Dicander, Per Lundgren, Göran Kihlström

A 09/09

Samtal med övlt Fredrik Wiebe som under perioden 1993-1998 tjänstgjorde som Arméns systemledare för TS 9000. (En bilaga)

Under arbetet i det norsk/svenska dokumentationsprojektet avseende samarbete mm vid utveckling och anskaffning av vad vi i Sverige benämner sambandssystem 9000 har det visat sig att behov föreligger för koordineringsgruppen att få intervju de som var systemledare under utvecklings och anskaffningsfaserna. Fredrik Wiebe tjänstgjorde 1989-10-01 – 1993-04-01 som arméns systemledare för TS 9000.

2008-11-19 samlades deltagarna vid Ledningsregementet i Enköping och genomförde under ca knappt 3 tim ett samtal som registrerades med diktafon. Samtalet hade förberetts genom att Fredrik Wiebe fick frågor enligt bilaga i förväg. Inspelningen har transkriberats av Ulla-Maj Lundgren och utskriften följer nedan.

Deltagare i samtalet var: Fredrik Wiebe och två av koordineringsgruppens medlemmar Lars Dicander och Per Lundgren vilken redigerat och sammanställt detta dokument som dels ingår i den svenska dokumentationen i det svensk/norska dokumentationsprojektet och föreslås även ingå som en del i FHT dokument i Krigsarkivet. Presentation av deltagarna inleder transkriberingen

Lars Dicander läste till Signalofficer, kurs, 1965, och varvade sedan trupptjänst och skolor på normalt sätt fram till 1972. Han gick Militärhögskolans högre tekniska kurs 1972-75, och tjänstgjorde sedan i olika befattningar vid Krigsskolan, S1, Arméstaben och FMV. Lars Dicander blev Generalstabsofficer 1977 och överingenjör och chef för Systemplaneringen vid FMV Armémateriel 1985. Han gick Försvarshögskolan 1988 och blev efter denna överste 1 gr och chef för Systemavdelningen vid FMV Armémateriel. Lars Dicander blev inspektör för Signaltrupperna 1992-98 och sysslar med konsultverksamhet i eget företag sedan 1998.

Per Lundgren är fd överingenjör och fd överstelöjtnant, född 1940-08-28 tog studentexamen vid reallinjens matematiska gren. Officersexamen vid Krisskolan Karlberg 1965 och fänrik vid Norrlands Signalbataljon S3. Trupptjänst som plutonchef, skolchef och kompanichef vid S3 1965-72. Genomgick signalofficersskola vid AIOS 1968/69 och MHS högrekurs vapenlinje ATKV 1972-75. Kommenderad till Ast/Sign som detaljchef för organisation och utrustningsdetaljen och sekreterare i studiegruppen MUR/S4 1975/79. Anställd vid Försvarets Materielverk 1979 som sektionschef och från 1990 ansvarig för produktionen för huvudprogram 1 och 4 vid Elektronisksystemavdelningen. Har i krigsbefattningar tjänstgjort och övats som plutonchef, kompanichef, sambandschef i fördelningsstab, milosambandsbataljonschef och detaljchef i milostab. Slutade vid FMV 2000.

Fredrik Wiebe:

Jag började 1976 i Uppsala vid 2.komp S 1. Sven Lindberg var kompanichef och Hans Ruste var plutonchef. Sedan gick jag aspirantskolan och då var Lars-Göran Hansson kurschef på den kurs jag gick. Hans Richter var ställföreträdande. Sedan gjorde jag trupptjänst under sommaren och då var Lars Dicander kompanichef, fast det kommer han nog inte ihåg, man var där över sommaren och sedan gick jag aspirantskola två på

hösten. Kurschef då var Leif Moström och Åke Persson ställföreträdande kurschef. Trupptjänst våren 1978 genomförde jag vid en fredsfjärrskriftspluton, de var bara 3 mån vid regementet och hade signalskydd och den här grundläggande soldatutbildningen, sedan åkte dom ut för att tjänstgöra vid milostaber mm. Sedan började jag Karlberg i mars 1978 och då hade ju Ronnie gått in där på där på Asp 2 där på hösten 1977 så då träffades vi första gången. Sedan gick vi Karlberg och där var ju Hans Nygren sambandsmagister. Sedan 1979-1980 var jag stabsplutonchef på en stabspluton med 39 man och var ensam efter jul på den plutonen, Nordmark var kompanichef, "Vrången" var sambandspluton. Sedan 1980-1981 hade jag stabs- och chefsutbildning, Mats Hesselbom och jag hade den och vi delade på adjutantskapet så vi körde det här, Kenneth Saveros var kompanichef på 2:a kompaniet och då utbildade vi ju milosambandsbataljon det året. Vi hade 4 batövningar på 10 dygn och sedan hade vi en GKÖ på 14 dagar så det var mycket fält, det var himla roligt men mycket göra var det. Sedan gick jag ju truppslagsskolan då 1981-1982 och det var ju Sven Lindberg som var chef där och det var Marklund som var skolchef då, jag träffade honom på en museikonferens för något år sedan och han dog ju snabbt efter. Han var ju ganska pigg då så jag blev ganska förvånad när jag läste tidningen. Sedan kom jag tillbaka hit, första utbildningsåret i Enköping 1982 och då var Anders Lundgren kompanichef och då hade jag PBS och sedan, genom att man hade PBS fick jag köra muntliga stridsövningar och sådana där grejer och det året 1982-1983 utbildade vi på den nya milosambandsmaterielen, televäxel 400, men fel, det gjorde vi inte alls det, vi utbildade på fördelning och sedan var jag handledare till 1984, sedan gick jag chefsprogrammet 1984-1987 och då var det N G Nilsson som var sambandsmagister, höll ihop sambandsbiten och C-G Svantesson var kurschef på tekniska kursen. Det var ju Ronnie, Micke Lundin och sedan gick ju Bengt Persson som hade gått över till helikopterflygeriet, arméflyg hette det då. Sedan Jörgen Hallström började, men han hoppade av då, så han gick aldrig klart och sedan var det Sverker Johansson från S 3 gick också som signalist.

Lars Dicander:

C-G Svantesson är kurskamrat med oss.

Fredrik Wiebe:

Jo, han var bra. Sedan när jag kom tillbaka 1987 då fick jag inriktning att jag skulle vara på livkompaniet men jag tyckte jag skulle ha ett stabskompani så då träffade jag Kurt Olofsson och då tyckte han, men kom till stabs- och sambandsskolan. Då hade man ju lyst ut den här studieofficerstjänsten från Ast/Sign, hade ju kommit till stabs- och sambandsskolan och där satt ju Jönsson, vad heter han?

Per Lundgren:

Sven.

Fredrik Wiebe:

Sven var ju studiesekreterare där då och han skulle iväg någonstans och då fick jag erbjudande om det och då hade man satt igång den här systemstudien AG Telestrid så

den jobbade jag med som studiesekreterare under Kurt Olofsson och sedermera blev det ju Nisse Carlström så han tog över efter Kurt när han gick i pension 1988 för han fyllde ju 60 år då, jag ringde och gratulerade honom här i nov då han fyllde 80 år. Han var pigg och pratsam som vanligt. Fast sista året där var det ju Nisse och det var ju en intressant tid att jobba med det. Under de här åren var jag ju lite i stab också för jag var ju på 4:e fördelningen ihop med Christer Andersson som var sambandschef på 4:e fördelningen och jag var sambandsbefäl där. Det var Telestrid och eftersom Östman jobbade på Ast Sign då med telekrigfrågor så vi drev ju mycket, då skulle ju Televapen 80 introduceras så det var ju mycket, dels var det den här generalsutbildningen och överste/generalsutbildningar och sedan körde vi 3-dagarskurser då till Strilchefer och AB/Artchefer och så där och det körde vi här 1988-1989-1990. Sedan fick vi ihop en slutredovisning utav det här, jag har inte kvar den men har ett minne av att slår ni alltihopa var det bredband, störning och exponera den på de platser där man vill kunna genomföra det här. Det pratades även om HPM. Sedan blev jag kompanichef 1990 då på sommaren och då utbildade vi ju till 4:e fördelningen 1990-1991 och då var det en övning på våren, det var en GKÖ då så då gick jag i befattning som sambandsbefäl åt Christer Andersson. Sedan 1991-1992 det var då fick ut nya milosambandsmaterielen så då fick vi Televäxel 400. Vi hade 2 växlar, det var dom som fanns tror jag och då var det bl a Mats Lindhe. Det ringde till Mats Lindhe, mobiltelefonerna hade ju inte kommit då, jag hade mobiltelefon 1988-1989 men det var ju inte så vanligt att soldaterna hade. Dom låg på och en utav dom hör killarna som var där, hans pappa jobbade på FMV, han som var gruppchef och vi hade ju inte många befäl som kunde det så det var rätt snärjigt. Vi hade ju fått nya länkar också, 74 men 101:orna hade inte kommit. Dom var fördröjda.

Per Lundgren:

Men 42:orna då?

Fredrik Wiebe:

I alla fall då så det var bra, en episod var att Anders Gustafsson lånade en av växlarna och åkte till Gotland och hade en lottautbildning och vi gjorde allt för att han inte skulle ta den nyaste materielen och sedan kom han tillbaka och ordade då inte mycket om den där växeln, det skall jag villigt erkänna, men jag lärde mig en sak och det fanns någonting som hette bandelkatalog, det var nog inställningar och den hade dom gjort om, den hade ju Anders gjort om men man hade inte återställt den som vi hade så när vi fick tillbaka växeln så fungerade den ju inte som den gjorde innan han hade lånat, så dom soldaterna ryckte ju in i januari då 1991, så dom hade ju kommit rätt långt då till sommaren och sedan gick dom ut på trupp. Sedan utbildade vi då den här milosambandsbataljonen, det var ju 401:a och det var också slutövningar och grejer och då var det ju, just det. Sedan var det meningen att jag skulle vara kompanichef 1 år till men då blev ju Warpman dålig, han fick ju en hjärnblödning och det blev ett byte och så kom ju Lennart Andersson och blev bataljonschef och sedan började Hasse Ruste, just det, Hasse Ruste gick ju sedan och blev ekonomiutbildad så han försvann och blev ställföreträdande bataljonschef och hur skulle man göra. Som vanligt fick man ju titta, Fredrik ställföreträdande bataljonschef, så jag var ju då ställföreträdande bataljonschef hos Lennart då 1992-1993. Det var ju kul för då fick jag ansvar för att lägga upp bataljonsövningar och körde muntliga stridsövningar och

sånt här och det året var ju också milosamband så vi hade ju 2 år i rad med ny materiel och då hade nog 101:orna kommit också, första året hade vi inte 101:orna.

Per Lundgren:

Vi gjorde samma sak i Boden med 601:a och 201:a. Man körde då under rätt många år på S 3 med början 1988-1989 så började man och körde GKÖ och sedan gjorde man det i stort sett varje år ända fram till 1995, då hade man tuggat igenom det som behövdes för både 601:a och 201:a.

Lars Dicander:

Du hade 401:a 1991-1992, sedan 1992-1993, sedan

Fredrik Wiebe:

Vad utbildade vi då?

Lars Dicander:

Sambandsbataljon då också.

Fredrik Wiebe:

Sedan gjorde vi GKÖ 1981-1982 utbildade vi ju milosambandsbataljon, det var 401:a och då hade vi GKÖ 1982, då var Lennart Lehman bataljonschef. Sedan gick ju jag skola 1982-1983, jag var nog inte på någon KFÖ då, SÖB var jag på. Det var en fråga här om stab 87 och SSÖ 1984, det året var jag handledare men då var jag fältkompanichef, så var det.

Las Dicander:

1994?

Nej, nu pratar jag om 1983-1984, det året utbildade vi 72:a milosambandsbataljonen, det var väl den som var på Gotland. Den utbildade vi och det var Lennart Anderssons bataljon, den utbildade vi 1983-1984 då var jag handledare för de yngre befälen, men vi skulle ju ha SSÖ här i Enköping så vi ställde den materielen åt sidan och så tog vi ut fördelningsstabsbataljons stabskompani med hytter och grejer och då skulle den uppträda enligt en ny taktik och det var det här med spridd gruppering, så då fick vi extra stationskablar och grejer och sedan hade vi Televäxel 15 då och vi gjorde några försök med den då.

Per Lundgren:

Var det 1984?

Fredrik Wiebe:

Vi hade då växeln som försök, den var inte kopplad så här för det kom ju senare och det kom efter TS 8000's avbrytande. Sedan var ju inte jag med på TS 8000-bitarna där eftersom då gick jag skolor och sedan genom att jag inte var på bataljonen 1987-1990 så det var ju 1987-1988 som det var något slutförsök TS 8000 och det var Kenneth som hade det.

Lars Dicander:

Det var jag som hade första året och Kenneth hade andra.

Fredrik Wiebe:

Men då var jag inte på bataljonen, så det har inte jag någon erfarenhet utav. Sedan då 1993 var ju tanken att jag skulle ha blivit kurschef då Ronnie skulle iväg och gå i Shrivensham och då vart det något där, var det inte 1993 eller 1994? Eller var det senare?

Lars Dicander:

1994-1995 gick han där.

Fredrik Wiebe:

Då måste han ju ha gjort något annat 1993-1994 eftersom jag.....

Lars Dicander:

På arméledningen blev det.

Fredrik Wiebe:

Jag trädde ju till på systemledningen 1993 som systemledare och då satte vi ju här uppe i byggnad 211.

Lars Dicander:

Hur länge höll du på som systemledare?

Fredrik Wiebe:

Till 2000. Sedan uttalat, jag var ju systemledare fram till, 1997-1998 var ju införandeåret, det året om jag inte minns fel, tror jag att jag blev chef också för utvecklingsavdelningen på, antingen var det 1997 eller 1998.

Jag hoppar till punkten 3 där. Vad har du för erfarenheter från MUR-studier?

Jag hade ingen direkt från MUR-studier utan det var den här AG Telestrid som var min erfarenhet, så det var 3 år jag hade jobbat ihop med, så det var väl min erfarenhet från den biten. Däremot hade jag ju sett dom här MUR-studierna och läst lite om dom och förebilden till varför vi skulle ha telesystemet så att säga.

Per Lundgren:

När du då gick på där som och höll i det här sekreterarjobbet i Telestrid, fanns det fler studier som pågick då, därför att ett bekymmer som jag har haft eftersom jag i den här uppgift 12 som jag driver skall försöka klara ut studieunderlaget för det vi sedan kallar sambandssystem 8000. Någonstans 1980 tror jag att det finns en MUR-rapport, men sedan vet jag inte om det finns fler. Fädade den där studieverksamheten ut i armén över huvud taget. Vi hade ju på FMV någonting som hette: Underlagsgrupp samband, underlagsgrupp Und hade vi på ELEKTRO där man då tog fram underlag för arméns studieorganisation och det fanns UGIE, UGLV och UGDE, och jag vet att i alla fall före 1990 så var jag ju ordförande i den här UGSB och UGUND på ELEKTRO och vi levererade in underlag så att säga till armén och så fick vi uppdrag tillbaka och när fan på ren svenska tog så att säga slut på MUR och gick det några studier vid sidan om, jag vet ju att det här du pratar om Stab 87, det var på den tiden Lennart Johansson när han var chef Ast/Sign så drog han igång det jobbet och jag att vi satt här i Enköping och diskuterade dom här frågorna hur man nu skulle sprida ut och då utgick vi ifrån hur Telesystemet skulle komma att se ut och på den tiden hade vi bara en växel på stabsplatsen men så byggde vi fiberkabel ut till de här nästena som då fanns och jag har för mig nu när jag har tänkt ett tag att undrar om inte Sven Jönsson var någon form utav sekreterare.

Lars Dicander:

Det har jag ett svagt minne utav att han var också.

Per Lundgren:

Men det kanske han var i och med att han var på Sign på den tiden. Men du har ingen sån där aha-upplevelse?

Fredrik Wiebe:

Den perioden då jag var studiesekreterare där, jag har inget minne av att jag höll på med något annat än telekrig. Jag var på en massa underrättelsefältövningar men det var kopplat till telekrig.

Per Lundgren:

Men det fanns ingen annan?

Fredrik Wiebe:

Jag tänker på en annan, men det var ju senare, det var den här ledningsstudien som Bengt-Åke, LUSIT eller vad den hette, men det var ju då under LSC-tiden, det måste ju ha varit i början på 90-talet när inspektören flyttade hit. 1990-1991 men dom som kan någonting om det är ju Ulf Roth och Bengt-Åke och Tage Johansson var ju...

Lars Dicander:

Men det var nog avslutat då jag kom hit i alla fall 1992.

Fredrik Wiebe:

Det måste ha varit 1990-1992 någonstans och det kände jag ju inte till, jag vet att det gjordes men det var ju efter att jag hade slutat som studiesekreterare.

Lars Dicander:

När du var studiesekreterare, på vilket sätt fick ni underlag för studierna?

Fredrik Wiebe:

Det levererade ju både FMV och FOI.

Lars Dicander:

Ni fick spelkort bara.

Fredrik Wiebe:

Sedan var ju han den omstridde Raimo Jakola, han for ju ihop med en OÄ-analytiker på Ta/Und, Karlis Neretniks som chef och satt i kavalierkasern här och vi hade rast och dom där två for ut och skrek på varandra i korridoren så Karlis kom ut och tittade och undrade vad som pågick, det var ju inte långt ifrån knytnävarna där alltså.

Lars Dicander:

Raimo och jag har ju studerat mycket ihop och har ett förflutet på studieavdelningen en gång i tiden.

Fredrik Wiebe:

Sedan var ju en fältövning, det måste ha varit 1984 borta i Skokloster, det var TS 8000, det borde ha varit 1984.

Per Lundgren:

Det var den vi pratade om.

Fredrik Wiebe:

Det som jag kommer ihåg som gav störst intryck på mig då det var Panne Jetzel, han sa inte så där jättemycket men han liksom dök upp och det var milosambandscheferna där.

Per Lundgren:

Jag har inget minne utav honom men jag tror att det var den övningen då Löfgren hade en utav grupperna.

Fredrik Wiebe:

Löfgren, ja.

Per Lundgren:

Och jag var biträde åt honom och han var nervös så ini hoppsan.

Lars Dicander:

Då skall vi se.

Fredrik Wiebe:

Jag har inte sparat några handlingar från det här men det måste ha varit 1987.

Lars Dicander:

Vi var i Skokloster mer än en gång, jag trodde att det var betydligt senare.

Per Lundgren:

Jag tror att det här var medan Johan var avdelningschef som vi var i Skokloster.

Fredrik Wiebe:

Vem var det som var inspektör då?

Per Lundgren:

Det var nog Dahl fortfarande.

Fredrik Wiebe:

Jag skall berätta en historia, den är väl preskriberad vid detta laget, men ni kanske har hört den men jag kan ta den i alla fall.

Det var då som vi hade ätit middag, den här avslutningsmiddagen på torsdagen då och så går vi upp en trappa om jag inte minns fel i någon samlingslokal och skall dricka kaffe och det här får man ju återberätta sedan och då hade Lasse Johansson sett en dörr som det stod Eriksson på så han hade gluttat in där och där stod en ginflaska och en whisky så han sade åt Bengt-Åke, kom här, Eriksson bjuder på sprit, så dom gick in där och då hällde dom upp var sin grogg och så gick dom ut på balkongen och precis när dom står så här, Bengt-Åke och Lasse Johansson, då kommer Göte Tegnér och öppnar dörren: Va fan gör ni med inspektörens sprit? För det var den som inspektören hade haft före för dom här hedersgästerna. En rolig episod.

Men då var i alla fall gummisnoddar, tavlor och grejer. Sedan när jag gick chefsprogrammet, det gjorde jag väl rätt bra utom den här enskilda utredningen var väl inte någon större lysande sak jag gjorde och jag hade någon uppgift då att ledning utav telesystemet och då var jag på en signaltruppfältövning och nu skall vi se, 1984-1985 gick jag första året, 1985-1986, möjligtvis att det här var hösten 1986 så var jag på en fältövning som var ute i Roslagen, vi var där borta vid den här AT-stationen som jag inte kommer ihåg namnet på.

Per Lundgren:

Som ligger norr om Älmsta inte så långt ifrån Väddö kanal.

Fredrik Wiebe:

Där var det och jag var bara där över en dag och följde någonting då, då gick ju jag på chefsprogrammet. Den avhandlade också telesystemet och man hade till och med enheter från bataljonen som var där och visade upp någonting, det finns en känd AT-station längs vägen där, vi var ut och tittade på någonting. Sotter?

Lars Dicander:

När sa du att det här var?

Fredrik Wiebe:

Jag tror att det var 1986, det borde vara 1986, det kan ha varit 1985 men jag tror det var 1986.

Per Lundgren:

Är det någon som kommer ihåg när Johansson var avdelningschef? Jag tror att det var han som var avdelningschef då också.

Lars Dicander:

Jag tror inte det var 1986 för jag har inget minne utav det här.

Fredrik Wiebe:

Då kan det ha varit 1985.

Per Lundgren:

Jag tror det var 1985.

Lars Dicander:

1985-1986 var ju ...

Fredrik Wiebe:

Den enskilda utredningen gjorde man ju sista året så jag borde satt igång med det där då och det är därför jag tippade att det var 1986, men det kan ha varit 1985.

Lars Dicander:

Men då var det signaltruppfältövning i Roslagen.

Fredrik Wiebe:

Ja, jag kommer inte ihåg vad den där gården hette där borta, men det var ju någon signaltruppfältövning som var på västkusten där Bengt-Åke föråt sig på en massa godsaker.

Lars Dicander:

Hindås.

Fredrik Wiebe:

Ja just, Hindås. Men där var inte jag heller med.

Lars Dicander:

Men det var milo. Den var jag nere och tittade på kommer jag ihåg.

Fredrik Wiebe:

Sedan var ju jag med som gruppchef på övningen 1988 eller 1989 och då var det på Sundbyholm och då var det telekrig det andra. Där var också en episod då vi hade sista middagen där nere, då ett försäkringsbolag hade någon personalfest och det var ju mest tjejer så vi nästade ju in oss där, Uffe Warpman var med men han hade ju då talat om vem han var, vi andra hörde genom dörren då han talade om vem han var så han åkte ju ut. Men när vi då pratar om den här fältövningen så därför öppnade jag skåpet här, här har vi en funktionsövning samband 99.

Lars Dicander:

Funktionsfältövning var det detsamma som...

Fredrik Wiebe:

Välkomna till funktionsfältövning samband. Bosse Eriksson, sedan var det Åke Persson och så var det jag. Var fasiken var det någonstans då? Krister Larsson var gruppchef, Mats Wernersson och Hannes Lindum.

Per Lundgren:

Det var förberedelser för den övningen som kom 00 sedan.

Fredrik Wiebe:

Men den här var i Enköping. Det var -99 ja. Sedan hade vi en signaltruppfältövning 1995.

Lars Dicander:

1999, vad var det ni gjorde då?

Fredrik Wiebe:

1999? Utbilda på datakommunikation inom telesystemet samt belysa utvecklingsmöjligheter, belysa vilka möjligheter som finns med telesystemet för att tillgodose utveckling för en mobil abonnent med GSM-telefon, alternativt med en tetraradio, belysa vilka möjligheter avseende signalskydd som kan vidtagas inom ett stridsområde, värdera förslag till nytt organisatoriskt innehåll av telesystemenheter i arméns nya struktur även för internationella operationer, utveckla våra metoder att leda telesystemet inom ett stridsområde och redovisa erfarenheter från Combined Endeavour 99.

Lars Dicander:

Det var ju logiskt och bra.

Fredrik Wiebe:

Sedan hade vi då 1995, målet för signaltruppfältövning är att utbilda/informera om TS 9000, prova olika modeller för att leda TS 9000 kopplat till taktiskt läge samt kraven på rörlighet, flexibilitet och uthållighet, prova olika organisationsstrukturer av telesystemen samt att prova olika modeller för en förbandsledning i enhet i fördelningsbrigadnivå.

Lars Dicander:

Den övningen, var var vi då?

Per Lundgren:

1995, Karlsborg gissar jag.

Fredrik Wiebe:

Nej, den här var också i Enköping.

Sedan 1993 då var det första jag landade in på och det var den som var i Medevi.

Lars Dicander:

1993 har jag total koll, jag har hela pärmen och du hade för 1995.

Fredrik Wiebe:

1995 och 1999, men sedan hade vi ju en uppe i Boden som var rätt kul och när kan det ha varit. Då hade vi ju en 40/14 med oss dit upp.

Lars Dicander:

Nu skall vi se, 199? Jag har inte koll på det i någon lista här utan det har jag en fråga på.

Fredrik Wiebe:

Då hade vi, det var då jag och Wadestig satt och fördelade fiberkablar på Bodensia, men när kan det ha varit då? Nu skall vi se här. Vi hade..

Per Lundgren:

Det kan vi fråga Kent om.

Fredrik Wiebe:

Curt Sjöo var MB i alla fall.

Lars Dicander:

Jag berättade just för Pelle när vi åkte hit att vi hade ju Curt Sjöo med på inledningsmiddagen och tackade av honom när han gick i pension.

Fredrik Wiebe:

Var det då Pelle Mohlin också var med och tog mer eller mindre över efter middagen, men det var ju kul.

Per Lundgren:

Det bör ha varit alltså ...

Fredrik Wiebe:

Det kan ju inte ha varit 1994 för då hade vi ingen MTLB.

Lars Dicander:

1996, nu skall vi se, jag sade att signaltruppövningen 1994 var i Karlsborg, kan det ha varit så?

Fredrik Wiebe:

Men den hade inte med telesystemet.

Lars Dicander:

Vad sade du om Karlsborg?

Fredrik Wiebe:

Nej, jag har inte sagt någonting om Karlsborg.

Lars Dicander:

Vad jag kommer ihåg om Karlsborgsövningen det är inte så mycket för vi hade samtidigt besök utav den norske inspektören och Kenneth och jag satt och hade diskussioner med honom i Granvik parallellt under de första dagarna, sedan var vi nere och hälsade på och man fick sig en liten uppfattning om hur det gick till och vad vi höll på med och så och då visade vi fästningen och lite sånt och sedan var han med på inledningsmiddagen och fick lära sig lite svenska snapsvisor och hur det går till här i Sverige.

Per Lundgren:

Jag skulle tro att det här var 1996.

Fredrik Wiebe:

1996 kan ha varit uppe i Boden då.

Lars Dicander:

Ja, det tror jag, det tycker jag stämmer.

Fredrik Wiebe:

Sedan 1997-1998 det var ju första utbildningsåret och jag har inget minne av att jag hade någon fältövning 1997.

Lars Dicander:

Övningen där uppe i Boden, svarade du för den också?

Fredrik Wiebe:

Ja, jag var exempelofficer 1995 och den där uppe i Boden, sedan vet jag inte hur det var på den här om jag var ansvarig för den. 1999 var jag också exempelofficer.

Lars Dicander:

I Boden hade vi med grejer som vi tittade på kom jag ihåg.

Fredrik Wiebe:

Ja, då hade vi ju 40/14, då hade vi ju fått till den här MTLB:n, ytterskyddad ledningsplats, alltså anslutning APF, främre anslutningspunkt. Sedan hade vi säkert någon KP med. Våren 1996 när ni gjorde KFÖ, det var väl våren 1996? Då var vi uppe och hade vinterprov, det var då det var varmt där uppe i Arvidsjaur, jag hade med min grabb upp så han skulle få se vintern och när vi gick där i Arvidsjaur så forsade ju vattnet inne i stan i mars någonstans. Det var ju svårt att få ner för det var ju sån tjäle i backen för det var så lite snö. Det var fullt sjå.

Lars Dicander:

Ja, det är ju bra, då har vi fått lite mera kött på benen när det gäller signaltrupp fältövningarna får det var sånt som jag bitvis har gissat och inte haft något underlag för.

Fredrik Wiebe:

1988 var den här fältövningen jag hade i Sundbyholm. 1996 det var den där uppe i Boden.

Sedan hade vi det där med nästen och det jag höll på med då, alltså blev involverad i, det var det vi gjorde 1984. Sedan kom ju det tillbaka inom ramen för när vi höll på med utvecklingen utav telesystem 9000, det svängde ju liksom hotbild och det här med spridning och så hände någonting sedan.

Per Lundgren:

Det blev ju alltså, i och med att telesystem 9000 blev som det blev, så blev det ju mycket enklare att göra det eftersom det i princip vad jag förstår betyder fler växlar.

Fredrik Wiebe:

Jag har ju lämnat ner allt det här med fältövningar till arkivet, hade du hittat det?

Per Lundgren:

Det kan vara så att möjligen Lars träffar på det i morgon.

Fredrik Wiebe:

Mats är ju inte här för han är ju som Mats Näslund arkivarie, men det arkivet borde vara uppflyttat till krigsarkivet.

Per Lundgren:

Nej. Det är ju så att man inte har något senare än efter 1980, till och med 1980 så finns.

Fredrik Wiebe:

För jag har lämnat ner allt det jag hade till arkivet här och sade att det här skall bevaras. Det var overheadbilder och allt möjligt och det var det här med spridd gruppering och det var, jag kommer ihåg den här fältövningen jag pratade om, Sven Jönsson gick ju till Ericsson ett tag, var det före olyckan?

Per Lundgren:

Nej, det var efter.

Fredrik Wiebe:

Då höll dom ju på med den här deltaxväxeln och det var någon fältövning i Norrland och den var jag inte med på men jag vet att många hade synpunkter på den för det var ju nästan som marknadsföring utav Ericsson-system där.

Per Lundgren:

Var det slingväxeln?

Fredrik Wiebe:

Den fältövningen, jag vet att det fanns pärmar om det för det överlämnade jag till arkivet nämligen. Då har Mats kvar det här, då måste det finnas här.

Per Lundgren:

Eller också är det så jävligt att det inte är bearbetat nere i krigsarkivet.

Lars Dicander:

I Stockholm är det så att från 1980 och framåt så finns ingenting utav det utan högkvarteret ligger kvar med sina handlingar från 1980 och framåt och från 1999 och framåt då är det digitaliserat så då är det hyfsat enkelt att söka, det kan man ju göra själv med hjälp av dator, men det här andra är manuellt förfarande. Och det har jag hållit på som fasen med för att få fram något underlag för under den här mellanperioden 80-talet och nu har jag ju fått lite napp i alla fall så att i morgon om det vill sig så kommer jag att få två lådor att gå igenom och där säger man att där finns alla TS 8000-papper som dom har i arkivet, men då är ju det hemligt så jag får ju inte ta del av hemliga handlingar hur som helst utan dom här lådorna är nu beställda av Prod/Led och sedan får jag gå dit och sätta mig och gå igenom vad som finns där.

Fredrik Wiebe:

Det var ju en blandning av TS 8000 och TS 9000 jag lämnade ifrån mig.

Lars Dicander:

Ja då får vi ju se vad som finns i dom där lådorna.

Fredrik Wiebe:

Alltså jag ju lämnat ifrån mig allt det här underlaget som jag hade som jag hade fått utav Ronnie då och som han hade fått utav Micke.

Per Lundgren:

När vi ändå pratar om det här. Om jag nu har förstått det hela rätt så vi vet att det fanns Sign/R fördelningsstabsbataljon Org 64 och sedan tror jag det kom en -73 eller -74 och så kom det en -83. Har det kommit någon efter?

Fredrik Wiebe:

Ingen tryckt bok. Däremot fanns det ju utkast på Sign/R och det jobbade vi ju med då parallellt.

Per Lundgren:

Så det här med nästen och sånt där, det finns inte reglementerat någonstans?

Fredrik Wiebe:

Det fanns ju det här utkastet, där fanns det ju beskrivet.

Per Lundgren:

Men jag menar..

Fredrik Wiebe:

Det blev ju så där eftersom när vi körde igång första utbildningsåret 1997-1998, grundkonceptet jag fick det var ju det att det inte skulle bli några nya hytter och alltihopa så därför byggde vi om hytterna till 19011/19012 med anpassning mot ny teknik och sånt. Men redan 1997-1998 då hade vi ju försök med den där stora infotrailern utav info och den var ju inte mobil på något större sätt så den blev ju stående på ett antal platser för stabskompaniet, så därför kom ju det här aldrig att utvecklas vidare och på 90-talet då hade vi mycket milosambandsbataljonsutbildning och vi hade något år där med fördelningstabsbataljon som var uppoppad med vxl 15 och det här. Jag gjorde ju en KFÖ 1995 med 3:e fördelningsstabsbataljon och då hade vi ju bara hytter men dom stod ju, vi uppträdde ju inte nästesvis utan då var det en konventionell stabsplats och sedan hade vi ju, vi kallade ju det för TS-lik för vi körde den hör växeln som jag hade gjort försök med, en automatisk växel där det fanns Decttelefoner till, den hade vi ju på plats och sedan hade vi det här samt att några killar på T 2 byggde ett lokalt nätverk, alltså det var ett vanligt nätverk och server och sånt där satt ju i en husvagn, men det var ju fördelningsstaben som fixade det. Sedan skickade vi ju E-post, för vi hade ju då anslutning med digital länk till spelgrupper, den där övningen gick ju runt Borås.

Lars Dicander:

Var det 3:e du sa?

Fredrik Wiebe:

3:e fördelningsstabsbataljon, det var ju 3:e fördelningen och fördelningschef då var ju Johan Hederstedt och stabschef var ju han Svesse, trängarn. Hette han Andersson?

Per Lundgren:

Andersson, ja.

Fredrik Wiebe:

Och Bengt Axelsson som är nu bitr rektor på Forsvarshögskolan han var ju strichef.

Lars Dicander:

Var är vi någonstans i alla frågorna?

Fredrik Wiebe:

Jag hoppar tillbaka till utgångsläget när jag började jobbet. Då hade ju först Mikael varit systemledare och sedan var ju Ronnie och sedan skulle han ju iväg till

Shribenham och det var nog lämpligt att göra ett byte där och om jag inte minns fel då 1993 hade FMV skrivit kontraktet med, vad hette dom då? Alcatel.

Lars Dicander:

Kontraktet skrevs ¾ 1993.

Fredrik Wiebe:

Kommer jag ihåg satte på dörren här uppe på batstaben att det här kungjordes då. Ronnie hade också gjort en införandeplan då för hur införandet skulle göras. Sedan hade man ju bildat en arbetsgrupp och så fanns det ju en användargrupp och den här arbetsgruppen gick under benämningen lågskoggruppen då. Användargruppen var ju den som skulle utbilda på det här då och jag hade i den här arbetsgruppen mer övergripande frågor och införande och utbildning och sådant medan användargruppen som Roland Thorsson höll ihop var ju mera konkreta, hur ser det ut och inrymmas och hur det tekniskt skulle fungera, det jobbades mycket med det. När jag började, jag satt ju som systemledare då i sambandsstaben på Lednings- och sambandscentrum och sedan flyttade ju Lednings- och sambandscentrum ner i skolhuset, byggnad 223 1994 och då började jag 1994-1995, en del av den tiden satt jag också kvar i sambandsstaben, då satt vi ju där expeditionen är nu, men sedan någon gång 1995 flyttade jag över och ingick i utvecklingsavdelningen där Christer Einarsson var chef då som systemledare. Så var ju Erik Eriksson FMV's, det som Lars Wadestig var då.

Per Lundgren:

Han gick på som projektledare.

Fredrik Wiebe:

Han gick på som projektledare och honom hade jag träffat tidigare för att hade ju jobbat på utvecklingsavdelningen när jag var där som studiekille.

Lars Dicander:

När vi frågade Ronnie vad han hade för stor fråga att baxa under sin tid så nämnde han att få fram målsättningen. Det var väl så då att när du gick på det här kontraktet skrevs..

Fredrik Wiebe:

Det fanns en målsättning, en STTM.

Per Lundgren:

Då stod det att steg 1 om anskaffning hade tagits också.

Fredrik Wiebe:

Det fanns ett TTEM, det jag fick höra då var att sent hade det ju kommit in det här med dataförmågan, det var ju självklart att det skulle finnas datakapacitet i växelfunktion så det kom ju in då dom här X-25.kanalen och sedan utökades den, jag tror att kravet stod i målsättningen att det skulle vara en, men det blev fyra. Sedan utökades det men det kanske vi kommer till sedan.

Stora frågor, det fanns frågor utav teknisk karaktär som jag upplevde den här perioden och en utav dom stora bitarna var ju radioanslutningen. Av teknisk karaktär så var det radioanslutningen och det var ju efterhand vi kom underfund med hur skulle det här fungera och att det fanns en radioanslutning behöver vi ju inte tvista men det var ju hur den skulle fungera och där vi tidigt såg att skall det här bli bra så måste det ju fungera som ett mobiltelefonisystem, så det bedrevs ju en hel del kring det. Sedan var ju en återkommande bit datakommunikationsmöjligheterna i systemet. Parallellt med att det här hade dragit igång, det måste ju varit 1994-1995.

Lars Dicander:

Jag kommer nu inte ihåg exakt vilket år det var.

Fredrik Wiebe:

Jag kommer ihåg att vi satte upp i Spektrum och det ritades och det skulle vara brigad och lite olika och sånt, men då sattes ju igång även det här..

Per Lundgren:

1994 så fick man ett uppdrag avseende arméns taktiska ledningssystem från CA.

Fredrik Wiebe:

Den här tiden drogs även då det här som hade varit persondatorstöd i fältstab började ju accelereras och började ju ställa mer och mer krav då på datakommunikationen så datakommunikationsfrågan var ju också en sak. Sedan i det här var ju också elektronisk post, för vi förde ju in då att vi hade ju dels det som hette Todapost körde vi ju i fältmiljö då och det introducerades på SSÖ 1997. 1996-1997 hade vi ju som systemprovningsår så då hade vi ju byggt upp inte ett fullt fördelningsnät med DUS men det var en hel del knutar uppställda som stod här runt i Enköping, Strängnäs, Kungsängen och på olika platser, militära ställen och där vi körde i nätet då och sedan hade vi ju då på SSÖ 1997 gick ju en materielkurs och deras slutkläm var ju då att betjäna staberna och sånt och då hade vi ju ställt upp dom och då hade dom en klient/hytt med Todapost. Det var då dom hade skickat en bild, det var någon som hade varit ut och då, man kunde ta kort med digitalkameran, någon hade varit ut och besökt någon i en fältstab men kommit tillbaka till övningsledningen här inne och sedan skulle skicka den här bilden i E-postsystemet och jag tror det var 9,6 och det blockerade ju hela systemet för det var ju på 1 MB eller någonting hela bilden. Sedan var det ett antal tekniska frågor. Radioanslutningen, datakommunikationssidan och sedan hade vi ju en annan fråga också, det var ju själva driftövervakningen med nodkontrollerna och SLE på region- och nätnivå. Sedan var det ju också kopplat till metodfrågan när jag tog över där då var det ju fortfarande 6, eller var det 8 fördelningar.

Per Lundgren:

Nej, det var nog bara 6.

Fredrik Wiebe:

Men det var 4 fördelningar, dom fick ju bara fördelningssystem och sedan var ju 2 fördelningen, det var ju Norrlandsfördelningen som skulle få bandvagnar och som skulle ha brigadsystem och det här höll vi på att diskutera mycket, då var det metodmässigt hur vi skulle göra. Det handlade ju också om utbildning, hur skulle vi göra utbildningar här, skulle de vara centraliserade eller icke och där vi liksom drev att om det här verkligen funkade så måste man ju ha grejerna hos sig, så det var ju ett av de beslut som fattades att man skulle genomföra telesystemutbildning decentraliserat och sedan klara ut vem som hade ansvar för regionnivå och nätnivån och där vi ju nätnivån och regionen, alltså den region som var övergripande. Sedan blev det ju också kopplat till omstruktureringen utav armén under den här perioden, så gick det ju nästan inte ett år innan det blev brigadnedläggningar så vi höll ju hela tiden på att diskutera och fördela vad som skulle ha vad.

Per Lundgren:

Får jag göra et litet inpass?

1978-07-01 i FÖST "Skydd i vid bemärkelserapporten" där vi då hade studerat samband, så dels hade man då bestämt sig för att man skulle prata om sambandssystem 8000 och då stog det. "Sambandssystem 8000 skall medge och så hoppar jag några strecksatser, överförande av tal, data, bild och fjärrskrift" och sedan finns det folk som har sagt att studieorganisationen ställde aldrig några krav på det här men alltså det står här. Men när det då gällde telesystemet så står det: Telesystem 8000 skall som andra punkt medge textskyddad överföring av tal, data, bild och fjärrskrift och för truppradion skall det stå någonting motsvarande om jag inte minns fel. Medge textskyddad överföring av tal, data, bild och fjärrskrift. Så jag vet inte vad som hände sedan. På något sätt måste det ha funnits en del halvfigurer som tyckte att man kan nöja sig med tal. Det här med data det är inte viktigt, att det nu står tal, data, bild och fjärrskrift det berodde ju på att 1978 kunde man knappt stava till fax, utan bild var en sak, fjärrskrift var någonting annat. Det här höll man på att trassla med ända till slutet på 90-talet för att få till dataöverföringen på ett vettigt sätt alltså.

Fredrik Wiebe:

Det jag kommer ihåg var just vad jag fick höra att man hade en diskussion när man gjorde målsättningsarbetet, det här med dataöverföring. När det gäller dataöverföringen var det väl hur det skulle göras, men det var ju då man pratade om X-25.

Per Lundgren:

Men du vet 1978 så kunde man knappt stava till det utan då hade vi två dataöverföringssystem i armén då, det ena det var den s k KATF-länken som man överförde data från spaningsradarn i luftvärnsbataljon 48 till eldenheterna och det var den datalänken som sedan blev strilänken till Draken och sedan så fanns det en till som då hade inför för haubits 77 och den var heller ingen standard utan dom hade en alldeles egen datasignaleringshastighet för att körde man med lägre hastighet så räckte det inte till för de bitar man behövde överföra så man byggde egna modem som inte var någon form utav standard, så i haubits 77 mellan CI och RIA så finns en länk eller fanns en länk som....

Fredrik Wiebe:

Jag kom på, en sådan här andra större fråga var också en teknisk fråga, det var ju då att kunna skicka in ett DART-meddelande och sedan låta telesystemet fortsätta att hantera det internt och sedan då komma ut någonstans och det här var ju då kopplat till funktionskedjor och det höll vi på mycket med och det var framför allt på indirekt eld men även för underrättelsebiten och där var Torbjörn Wallenborg inblandad rätt mycket och gjorde olika simuleringar, så det var ju då också kopplat till luftvärnet och Per Nilsson hade vi mycket resonemang kopplat till hur det här skulle fungera i luftvärnet och det var tidsfördröjningar och alltihop att göra om man kunde använda dem i DART-format och sedan kom ju då det som hette LV MODS. Vi gjorde enorma mycket jobb kring det där.

Per Lundgren:

Om jag får berätta en rolig historia så var det så att någon gång 1984 så var det stora försök uppe i Älvdalen på skjutfältet med Gun and Run eller Shoot and Scoot och då så var ju då vännen Sverre och tyghantverkaren som jag alltid glömmer bort vad han hette, dom hade ju plockat upp lite telesystemmateriel och ställt upp för på den tiden fanns det ju inget samband uppe på fältet och så hade ju Nisse Wall skaffat fram utrustning så att man kunde köra DART-meddelanden över RA 146. Det fanns en RAPP så att man kunde koppla in sig i telesystemet med 146:orna och det var ju bra, enda problemet var ju det att när man väl hade kopplat upp sig och sedan skulle sätta igång och köra DART-meddelandet då låg det här DART-kvittret på samma frekvens som uppringningssignaleringen låg så det innebar att när man väl hade kopplat upp förbindelsen och körde DART-meddelandet så hände det saker som man inte hade minsta kontroll över.

Fredrik Wiebe:

Signaltruppövningarna, jag har ju sökt...

Lars Dicander:

Jag har kompletterat bilden så länge.

Fredrik Wiebe:

Som användarrepresentant, ja den tekniska utvecklingen kanske inte var signaltruppövningarnas största bit utan det var mera metoden, hur det skulle användas systemet, det tycker var väl ett, sedan de tekniska inslagen var ju mer att skapa förståelse för vad man kan använda systemet till.

Sedan var det den här 8:an då. Man hade användarpåverkan i utvecklingen av projektet. Jag tycker kopplat till det att vi jobbade med FMV med projektledare så det var ju inte så svårt att påverka. Vi hade ju strider att försöka påverka och diskutera saker att försöka övertyga varandra om förträffliga olika lösningar, det var ju aldrig så att vi var osams utan jag tycker vi kom ofta till konsensus när det väl kom fram saker och ting. Sedan tycker jag också att vi hade en här arbetsgruppen och användargruppen var ett bra drag och det hade ju tror jag Micke satt igång, jag tror det var så. Det som var som vanligt när man skall införa något nytt, den som då skall avdela personal till det här, då vill jag inte påstå att det var några dåliga människor som var där, för det var det inte, men alla som ingick där hade inte den förankring i sin organisation som dom borde haft, men när dom kom hem och påtalade saker tog inte organisationen hand om det på det sättet vilket försenade då effekten utav införandet utav systemet, t ex inom artilleriet var det så och det berodde helt och hållet på vem dom hade skickat, dom levde här och nu och ville inte avdela personer som hade den integriteten när dom kom tillbaka för att kunna driva frågorna.

Lars Dicander:

Jag kom ihåg att vi hade ju särskilt stor förevisning på chefsnivå utav dom här funktionskedjorna för att få artilleriets chefer att begripa vilket lyft det här kunde bli och att man faktiskt kunde led eld på annat sätt än vad som stod i Art Förbrig och sånt.

Per Lundgren:

Men det där var inte någonting som var specifikt för telesystemet utan det gällde över huvud taget den här ledningen utav artilleri.

Den där frågan, jag tror den kommer tillbaka, eller göra den det, jo det gör den kanske under 18, nämligen när ni då hade den här användarpåverkan hade ni då några kopplingar till motsvarande gäng i Norge?

Fredrik Wiebe:

Under den tiden jag gjorde en summering på alla sådana här utredningar, jag har ju inte gjort utlandstjänst, men när jag gjort en summering av alla utlandsresor jag har gjort har jag kunnat konstatera rätt många i slutändan och då har jag kunnat konstatera Norge massor med gånger, jag kommer inte ihåg hur många gånger jag har varit i Norge, dels till Jurstamoen inom ramen för materialutveckling eller telesystem och även då till Alcatel när det gällde dels utbildning men det var ju även ett antal tillfällen vi var där och diskuterade tekniska lösningar och då var ju norrmännen med inom ramen för TADCOM för vi låg ju generationen före men vi pratade ju ihop oss och det gjorde ju Lasse och den som var från Härens kommando och vi i vår roll för vi ville ju inte att Alcatel skulle ta betalt för samma sak 2 gånger så vi taktiserade ju det där lite, vem som skulle lägga vilka beställningar så att vi skulle få ut mer av det här. Det var ju även uppe då, det kommer jag inte exakt ihåg, men det var ju en speciell övning vi hade då vi åkte dit för att titta på hur man skulle kunna köra telesystemet via satellit

och det var telesystemet kopplat till det här som var på fältövningen 1999 att kunna ansluta tetrabaser och använda telesystemet som bärarnät och sånt där.

Per Lundgren:

Så ni upplevde inte att ni hade några bekymmer med dom användarna egentligen utan att det var positivt med norrmännen.

Fredrik Wiebe:

Jag tyckte att det var positivt.

Lars Dicander:

Hade dom några motsvarande befattningshavare som du har?

Fredrik Wiebe:

Nej, vad jag minns var att dom körde mera, vi var ju i någon form utav projektfas, dom hade ju fört in sitt system så dom var mera i en linjefas, i linjeorganisation tycker jag.

Lars Dicander:

Hade du någon särskild kille som du kommer ihåg?

Fredrik Wiebe:

Ja, jag har ju en massa kort här eller om du vill ha namnen där så kan vi ju plocka fram dom. Jag bläddrar igenom här för en del har jag skrivit på vad det var för ena. Nils Nygaard var en på forsyningskommandot och Geijer Fevang, sedan den här killen var väl då du var med, Per Engen.

Lars Dicander:

Han blev ju skolchef där sedan.

Fredrik Wiebe:

Vad hette han, Nils Nyvall?

Lars Dicander:

Det var några namn i alla fall.

Fredrik Wiebe:

Sedan var det någon annan här, Arnfinn Roell, från försvarets logistikorganisation måste vi ju ha haft att göra med också. Geijer Höyland också. Det var några stycken i alla fall.

Lars Dicander:

Vi kan väl scanna av några frågor här rätt kvickt får vi se.

Fredrik Wiebe:

Knäckfrågorna som jag tycker var en av de stora var ju i och med att informationssystemet blev utvecklat så var ju datakommunikationskapaciteten i näten och det hade ju inte bara med själva telesystemet, det var ju hela den nya tekniken att integrera då, alltså kommunikationen mellan routrarna och avvecklartrafiken och sedan var det en massa tekniska frågor, men när problemen dök upp då var ju det ju telesystemet, det var ju fokus på telesystemet, sedan att de här informationssystemen inte var byggda och att människor inte var utbildade att hantera dom, bara som ett exempel. Det fanns ju dom som liksom när dom skulle skicka någonting, man markerade hela adressboken och skickade till hela adressboken fast man kanske inte ens visste att dom fanns där. Sedan var den här integrationen om den var tillräckligt så den var ju tillräckligt bra på det sättet som den gjordes, dvs att man hade ju sin radioanslutningspunkt men problemet var ju att när man behövde röra på sig, alltså den radioanslutningspunkten som var utformad initialt som det var målsatt tillgodosedde den ju mer ett stationärt mobilt uppträdande, dvs runt en radioanslutningspunkt men så fort du lämnade den och skulle över till en annan fick man det här administrativa problemet för då skulle man ju koppla upp sig mot en ny och då måste man ju byta frekvens och det, alltså det fanns ju ingen automatik med att röra sig och rent tekniskt så fungerade det ju bra att ringa i systemet och skicka DART-meddelanden och så, så den integrationen var bra.

Jag skrev det längre ner, men vi kan lika gärna ta det nu. Så här i backspegeln, det som var inte bra när du förde in telesystemet det var det att för många var telesystemet växlarna och radiolänken men telesystemet var egentligen mer för det var ju även radioanslutningsmöjligheterna både på UK och sedermera på kortvåg och det var ju även med kabelanslutningar och trådanslutningar till andra nät, anslutningar till FTM och sånt och där gjorde vi, det kan jag säga så här efteråt, det gjorde inte bra för vi bytte ju ut liksom för vi hade ju haft då i den gamla organisationen, sambandsstridsledare, nu vart man tf driftledare, men TS är ju växeln och begreppet TS skulle vi ha gjort en bättre definition utav.

Per Lundgren:

Det var ju så här att i MUR S4 när vi då studerade det som vi sedan kallade sambandssystem 8000, i truppradiosystemet, i de första målsättningarna för truppradiosystemet så tryckte Pigge och jag in någonting som vi kallade för trafikledningsenhet 8000 eller någonting sånt där, för vi såg framför oss att man behövde ha någonting som chef där man då kunde följa upp vad hände i radionäten och hur kunde man vid behov åtgärda vad som inträffat. Det tyckte man att man inte behövde så dom strök man men jag tror så här i efterhand att dom hade nog behövts och det du säger nu, det talar för alltså att det är inte bara att skaffa de här enskilda

systemet utan det här att knyta ihop dom till ett sambandssystem 8000, det hade nog behövts en sambandsdriftledare totalt sett för sambandssystemet även om man hade en som basade för var och ett av de avgränsade telesystem och truppradion, men man kom aldrig dit.

Fredrik Wiebe:

Jag har en känsla av att vi lanserade telesystemet oerhört bra och introduktionen och det var filmer och det var power pointbilder och vi sålde verkligen in det, men vi bommade liksom i telesystemet, var det var jag menade, liksom telesystemet var ju sambandssystemet, det var grundkomponenter men vi tappade bort lite dom här andra bitarna som var viktiga för att det skulle bli helheter och en del tog ju då fördel här av att säga, men jag kan telesystemet, jag håller på med växlar/radiolänk, det är telesystemet för mig men för användarna var ju liksom det, för vi hade ju introducerat att det hängde ihop, det var ju ända ut till den enskilda radion, sedan om det var en UK-radio eller en kortvågsradio det var ju också telesystemet och det var där jag tycker vi misslyckades.

Per Lundgren:

Det tror jag hänger ihop lite grand med, ända sedan någon gång 1912 då man bestämde sig för att man skulle ha en fälttelegrafkår som skulle syssla med stabssignal i princip och sedan skulle dom övriga truppslagen inom armén ha sina egna signalister. Sedan tjafsade man om det där och när man då sedan införde signaltrupperna 1937 höll man fast vid att det fanns stabssignalister och truppsignalister och han som då gick på som regementschef gick också på som någon slags truppslagsinspektör men som även hade visst funktionsansvar för sambandet. Sedan har man hållit på att tjafsas om det här med stabs- och truppsignalister och det var ju livsfarligt egentligen när jag var på arméstaben att gå ner eller gå upp till någon utav dom andra och lägga sig i vad dom höll på med, men vi lyckades trots allt någorlunda i FÖST-studien klara ut att det här hängde ihop och det kom ju då folk som sa att MUR S4 skall nu lägga sig i den övriga verksamheten och sedan, på något sätt har man liksom inte känt för detta förrän på slutet i telesystemet. Trots allt så började man nog känna en del för det här och i och med att man fick till det här med datakommunikationen osv så spred sig ju det här men det är alldeles för många som har samma tecken på kragsspeglarna som vi har haft som inte har en aning om hur sambandet går till bland de vi kallar för icke signalister.

Lars Dicander:

Det här med definitioner utav telesystemet som sambandssystem är det svar på fråga 23 också eller är det?

Fredrik Wiebe:

Jag, dels kan man väl säga det.

Lars Dicander:

Var det något annat stort misslyckande som du kommer att tänka på?

Fredrik Wiebe:

Det vet jag inte, jag är en sådan där människa som har rätt positiv grundsyn så jag tycker liksom att så här efteråt så skulle man ju kunna säga: Det var inte bra och det var inte bra, men då kan man alltså glida tillbaka, hur såg situationen ut då när man gjorde det och med de förutsättningar som fanns och det vi skulle göra så tycker jag att det var bra. Jag vet det var en överste som var brigadchef på MEK B9 och det var ju 1999, övningen som gick då i Västergötland och han spydde galla över hur jävla dåligt allting var, men jag delar ju inte hans uppfattning i frågan, så vad hade han haft 2 år tidigare för att leda sin brigad. Sedan var det ju kopplat till besvikelser då. Om man jämför med 13:e fördelningsstaben 1998 och 1999, fördelningsstaben 1999 jag skall inte säga att dom var jättelyckliga, men Cedergren, jag tror han var strilchef där tror jag, pansaröverstelöjtnant, han tyckte att det var riktigt bra att som fördelningschef kunna leda fördelningen medans brigadchefen tyckte att det var dåligt och där var väl en sak som så här i backspeglarna så skulle vi ha låtit liksom fördelningarna och brigaderna kört 2 år på raken. Det tror jag vi hade vunnit på men vi ville ju att det här skulle införas så fort det gick efterhand. Sedan som jag skall ta upp en enskild sak som jag är besviken på. Jag var ju med och fick utav Wadestig sedan, för jag sade att en sittplats i en PBV så har vi ju anslutning till telesystemet, det blev ju en hel PBV i slutänden som krävdes för att få med allt det här, men varför hängde inte MEK-folket på där och såg till att vi fick en integrerad splitterskyddad ledningsplats med stridsfordon, det blev ju bara halvmesyrer alltihopa med tält och med tillfälliga lösningar, det kan jag känna en besvikelse på, där var jag övertygad om att dom skulle ha det här, men bara en liten del i en materielrad så hade vi kunnat fixa till det där. Vi hade ju inte, det fanns ju inte pengar att göra något bra där och därför blev ju allt det där tillfälliga lösningar med MEK-tält och grejer som ju levde ett antal år men det blev ju ingen slutlig bra lösning.

Lars Dicander:

Det kändes ju lite avslaget när vi hade den här stora överlämningen av telesystemet med fanor och spel där nere med världens bästa telesystem och sedan de här gamla fordonen som rullar in, jag menar, det var ju de förutsättningar vi hade att leva med, man kan inte vända upp och ner på allting på en gång utan det tar lite tid. Jag menar, nu ser man när det har gått några år till är det en helt annan numerär vi pratar om i dagens organisation men det är ju sådana här fordon som man kan få se ännu som han skulle velat haft när vi hade den här överlämningen.

Fredrik Wiebe:

Det var ju det också att terrängbil 30 var ju på gång och så gjorde man ju någon kovändning där och vi fick ju inte dom, men jag tycker så här, att OK hjulen som dom stod på, jag håller med, det hade ju varit snyggare att ha nytt och fräscht allting vid överlämningen men det var ju egentligen det som stod på som var det väsentliga, men när det gällde de splitterskyddade ledningsplatserna, jag tyckte vi fick ju inte ihop det där som det borde ha varit och det var ju också dom som höll på att utveckla stridsfordon 90, ledningsvarianten, så sent som 1991, vi gör inte anpassningar.

Stridsfordon 90 och ledningsvarianten var ju inte anpassad, den hade ju inte möjlighet att plocka in telefonförbindelser och sådant på det här sättet.

Per Lundgren:

På stabsterrängbil 13 så var ju inte parnr 10 eller 0 eller vad vi skall kalla det för i stationskabeln iskarvad i bil utan hängde blint i anslutningsfacket och när man då frågade den som var försöksledare för den där, varför har ni inte skarvat in så att det går in 10 par. Det stod inte i målsättningen.

Fredrik Wiebe:

Jag tänkte på de hjälpmedel som vi utvecklade för att leda TS det är ju också där, kan man säga var det bra eller inte, men man kan ju också säga att det var bra. Vem hade erfarenhet utav hur man skulle leda ett ytsamband? Vi, jag och Wallhäger var ju och besökte ett amerikanskt signalförband i Tyskland 1994 och tittade ju då på Mobil Subscribe Equipment och det var ju nytt. Deras, och det var ju 3 bataljoner dom hade med telesystem motsvarande, vad kan det ha varit, 28 knutpunkter men det var ju KP-nätet som det skulle vara och deras då ledning utav det här, det var ju en överste som var brigadchef, så vi var ju då på nätnivån och det var någon gammal cirkusvagn, det var ju expanderbart. Man såg rätt igenom och det som stod därinne var liksom, vi var imponerade, det var bara sådana här rack med skärmar och grejer och det var 1994 och det man hade en bild på det var ju nätet och det var egentligen pingling utav routrar man gjorde där lite olika saker, men ledningsmässigt vad hade man, det var ju telefon, det var fax så jag tycker ändå att det vi utvecklade på nodkontroll, regionnivån och nätnivån, sedan höll vi ju på och diskuterade det här vem som skulle göra vad, vem som skulle ge teknisk order, taktisk order. Sedan så drogs ju igång det här jobbet som gjordes dels räckviddsberäkningarna, det hade ju satts igång, och sedan var det här jobbet som gjordes utav FOI också, det var ju det här med att kunna då ha en tidsaxel och planera nätet och det hade ju varit önskvärt att det hade funnits, men norrmännen, jag kommer inte ihåg vad dom hade för lednings- och planeringssystem förutom att dom hade nodkontroll på det som systemet erbjöd och sedan utvecklades ju det här efterhand med databiten och så, så att folk skulle ju säkert säga att det var inte tillräckligt bra men jag vill ju påstå att det vart tillräckligt bra med tiden och utvecklat men som vanligt är det, vi levde ju i en tid här tycker jag under, i början var det ju himla styrt men efterhand blev det mera så här, vi gör ett provsystem, det blev aldrig någonting som nu är det tillräckligt bra, nu beställer vi det här utan hela tiden blev det lite så här och det var väl tur att det inte var så många som jagade med ackrediteringslapparna på den tiden, idag vete katten hur vi hade kunnat få till det. En sak som jag vet kom upp i samband med våren 1998 vid LSÖ och även 1999 det var ju Rolf Tidlund, han var ju sambandschef på 13:e fördelningen och honom borde ni intervjuas som fördelningssambandschef för han var ju med och introducerade det här på 13:e fördelningen då, så vet jag att där hade vi en diskussion som slutade ju sedermera med att en SLE-nät ställdes upp hos fördelningsstaben hos sambandschefen så att han skulle ha nätbilder och jag menar idag hade vi löst nätbilden ändå men då kunde vi inte göra det för det var ju det system som fanns i växlarna som visade det här, men idag hade man ju kunnat fört över det till vilket system som helst men då kunde dom ju inte det.

Lars Dicander:

Dom tar små steg och sedan utvecklas ju de tekniska möjligheterna.

Fredrik Wiebe:

När vi tittar på ledningen där, det är ju också tillbaka, för initialt, det gjorde vi väl alla, stirrade oss blinda på telesystemet, vi tänkte inte sambandssystem och därför blev det mycket kopplat till länkstråk med växlarna, men hur skulle du planera radionätena, kortvågen, kopplingar mot FTN och sedan vart det ju precis som du säger, när datakommunikationen vart mer och mer, ett tag hade man ju datakom satt ju med sitt och varför funkar det inte nu och så pratade man med sambandsdriftledarna så var det ju en länk som var nere och då var det ju inte så konstigt att det inte fungerade. Så det samarbetet lärde man sig ju också under resans gång men det hörde ju till utvecklingen.

Lars Dicander:

Vi tänkte väl i alla fall delvis rätt om man tänker tillbaka på de här försöksövningarna som vi hade 1986 då gick vi ju på krigsplanläggningen här i östra Mellan-Sverige för att verkligen vi skulle kunna säga att om vi försöker att följa tänkt stridsförlopp så skall vi få lite facit på vad telesystemet klarar av och då försökte vi ju gruppera AP och KP så att det skulle stämma hyggligt och sedan försökte vi omgruppera hela systemet och då var det ju lite trickigt att klara den här planeringen eftersom det inte fanns några andra hjälpmedel än handräckning så vi hade ju ett gäng KP-elever som vi specialutbildade på det här som var för djävliga att räkna och hålla på, men det gick ju och det som vi däremot inte kunde göra då bl a därför att vi övade ju bara bataljonen för sig, vi hade ju några riktiga staber som hängde på så att vi fick ju inte fram problematiken som vi var inne på att köra truppradion genom systemet och vad det innebar att byta AP osv. Principen övade vi ju ungefär rätt.

Fredrik Wiebe:

Erfarenheter från utbildning av systembefäl och systemtekniker.
Jag har inte så mycket att tillföra till det. Jag kommer ihåg en period efter försöken i början och fram till att TS senarelades, jag var ju inte inkopplad på det, Ronnie var ju då ute.

Lars Dicander:

Han hade inte så mycket heller där att komma med.

Fredrik Wiebe:

Det var ju här uppe på I 21.

Lars Dicander:

Jag hoppas få fram dokumentationen i morgon ifrån det där.

Fredrik Wiebe:

Där hade både Roland Thorsson och Kent Jakobsson hörde jag och sedan har förhoppningsvis Wadestig försöksrapporten.

Sedan televäxel 15 då och..

Lars Dicander:

Vi var ju inne lite på den tidigare.

Fredrik Wiebe:

Jag vet bara att det var en övning med 13:e fördelningen, stabsbataljonen för det var ju dom som hade telesystem 8000, 1986-1987, var det då?

Lars Dicander:

Nu skall vi se, min övning var 1986-1987, 1985-1986, det var Kenneth som hade 1986-1987 och det var 13:e fördelningsstabsbataljonen.

Fredrik Wiebe:

Sedan skulle ju dom göra en KFÖ 1990 eller 1991 och där var Rolf Tidlund stabskompanichef och han hade ju övat i TS 8000 och sedan fick som ju televäxel 15 och det var ju där det inte var något bra så det slutade med att Bengt-Åke som var bataljonschef han lät bataljonspastorn göra handpåläggning för att få växeln att fungera, det hjälpte inte heller. Det var en massa problem, det vet jag korsan och tvärsan. När jag sade att jag hade televäxel 15, 1984 då hade vi ju bara en om jag minns rätt och den var inte iordninggjord så att vi kunde gå via radiolänkcentraler eller något sånt där. Jag var inne jättemycket och som jag sa då att när jag gjorde KFÖ 1995 då hade vi den här STARCOM hette den växeln, det var en Ericssonväxel som vi hade gjort försök med som jag lånade eftersom jag var systemledare och TS var på gång så vi körde digitala 340-systemet med MUX:en här.

Per Lundgren:

Var inte det en PCM-växel?

Fredrik Wiebe:

Det kanske det var och så hämtade vi då 10 nummer från ATN och 10 från FTN och lade in. Det var inte så där jättemycket och från övningen där borde vara Kent och Ronnie eller Roland.

16, arbetssituationen. Jag tyckte det var, det skall jag inte sticka under stol med, men när Lasse tog över som projektledare då blev det ju ett annat samarbete.

Högkvarteret, ja. Jag vet ju att ibland så tyckte man så här, ja men systemledaren han ju inte sitta ute i organisationen utan skall sitta på HK men samtidigt hade man ju flyttat ut inspektörerna så det här rollspelet, om man skall vara efterklok så fungerade inte det så bra i HK och det är kopplat liksom till införandeplaner, Kri/Org-arbetet, alltså hur skall det här räcka till, det blev lite tungrott tror jag, det vart inte helt smidigt, det var säkert mycket enklare när det var Ast/Sign och dom här, alltså samma som idag som sitter i HK, man känner ju en distans, jag tror inte det var dåligt fullt ut och arméns förband, det var ju det jag sa förut, att ibland kände man OK vi skall avdela en människa men den person man avdelade var inte den som hade örat hemma sedan.

Lars Dicander:

Sedan har vi äntligen kommit åtminstone till 17, va.

Fredrik Wiebe:

En som jag jobbade mycket ihop med var ju Lasse Rydbecker som var ju då på, det hette inte markstridsskolan då utan det var Inf/KavC eller, tror jag, han var en utav dom som var bra och drivande.

Per Lundgren:

Men vilken var artilleristen?

Fredrik Wiebe:

Det var ju Lars Johansson, han ingick i den här arbetsgruppen.

Per Lundgren:

Hur var det med Fahlesson?

Lars Dicander:

Jag tänker på Berggren.

Fredrik Wiebe:

Ja, Göran Berggren men han jobbade ju då på utvecklingsavdelningen. Göran Berggren han ingick i den här och sysslade med telestrid och hade mycket när jag jobbade med det 1987-1990.

Per Lundgren:

Du tänker på artilleristen Berggren.

Fredrik Wiebe:

Ja, han, han tillförde ju mycket men han var ju på ArtC så han var ju ingick ju inte här utan han var med på fältövningar och sånt. Sedan var ju Per Nilsson som jobbade då på luftvärnsstridsskolan och då höll dom ju på med den nya organisationen och dom skulle ha telesystem.

Lars Dicander:

Lasse Johansson, nu kommer jag ihåg. Han var stor och kraftig.

Fredrik Wiebe:

Han var rätt duktig men han var ju en av dom där som jag uppfattade att han fick ju inget gehör för vad han sade hemma. Jag tyckte han hade många kloka saker, men det var ju han, precis som du säger, som jag har träffat senare, Berggren. Han har en brorsa som är trängare också.

Lars Dicander:

Det här med 19 har du ju rik kunskap om.

Fredrik Wiebe:

Vad skall vi börja i för ände då, vi kan ju börja med Combined Endeavour. 1998 var ju första året som Combined Endeavour studerades för svenskt vidkommande.

Per Lundgren:

Var det inte tidigare?

Fredrik Wiebe:

Nej, 1998 var första året och då hade väl, det var ju Magnus Ladman och hade väl slängt lite blickar på telesystemet, jag tror vi aldrig var införstådda men det var så olyckligt att den ändringen kolliderade då med slutövningen 1997-1998, alltså första LS-övningen 1998 som vi genomförde då från Skåne och Göteborg och av den anledningen eftersom vi inte hade så mycket prylar och alla som kunde något om det här var ju uppbundna på den, därför blev det aldrig något telesystem 1998 men Lasse Wadestig och jag var till Combined Endeavour för den gick tror jag, den gränsade precis så vi åkte direkt efter den här slutövningen så åkte han och jag och hälsade på under 3 dagars övning och då gick den här övningen Combined Endeavour gick på den amerikansk flygbas en bit från där sedan gick sedan, sydväst om Frankfurt. När vi åkte därifrån, det är klart att vi skall vara med på Combined Endeavour och då blev det ju 1999 som vi var med första året som vi var med på Combined Endeavour så i nov 1998 åkte Kent Jakobsson, Roland Thorsson och jag och Magnus till första planeringskonferensen och den var i Ungern då, i Budapest. Då var vi ju med och det

året så utvecklades det här gränssnittet 4206 tror jag så det hade vi blockerat till 1999 då det hade kopplat ihop sig på trunknivå och i samband med det också så tog ju Sverige en större del att vara med i själva övningen och i övningsledningen så jag höll ju inte på där, jag satt ju i övningsledningen så att säga. Då testade vi av en hel del saker och fick ju lära oss, den var ju rätt implementerad men som vanligt med standarder så kan man ju tolka den på olika sätt och Alcatel hade ju tolkat den på ett sätt.

Lars Dicander:

Vad var det för nummer sa du?

Fredrik Wiebe:

4206 om jag inte minns helt fel. FMV var ju med så det gjordes ju saker och Alcatel hade ju också folk med, en mörkhårig kille, vad heter han, han jobbar fortfarande där. Det var ju liksom början, det var ju 1999 som vi var med med telesystemet och sedan var jag med 1999, sedan var det 2000 och 2001 var jag delegationschef och 2002 var jag också delegationschef. 2002 hade vi även med oss delar ifrån marinens system och så hade vi flygets som då hade börjat med sitt nya det här KomNet flygbas, det var ett system som dom hade för att upprätta mobila flygplatser.

Lars Dicander:

Var det både 2001 och 2002 eller?

Fredrik Wiebe:

2002 var det, 2001 var dom nog också med. Det var Combined Endeavour.

Lars Dicander:

Hur gick det då med telesystemet och sånt där tycker du?

Fredrik Wiebe:

Jo, jag tycker att vi stod oss ju väl i sammanhanget, förväntningarna på systemet var, en hel del länder tyckte ju liksom att dom fick ett rött test, dvs att det inte var godkänt för någonting man trodde, det var ju många som tyckte att det var ju för jäkligt. Vi var ju med i den här att det var en utmaning för någonting vi vill få att fungera, då vi ville ju inte att det skulle vara rött men det var bättre du fick reda på att det var rött där för att kunna göra någonting sedan och så prova året efter och få det grönt, kopplat till de olika gränssnitt + att vi fick ju oerhörda kontakter där med NATO's den här Agency som håller på att utvecklas så Roland och Kent var ju med och fick påverkan på staben, vi fattade ju inte det här, vi förstår inte vilken påverkan vi hade under perioden tror jag på den här utvecklingen för det var den här Rob van Engelshoven, en holländare som jobbade där som vi fick oerhört bra samarbete med och dom höll ju på att skriva dom här för gränssnitten och då var det ju vidareutveckling för då kom ju dom här med EUROCOM och alla andra standarder som då skulle specificeras.

Lars Dicander:

Var Norge med på de här övningarna?

Fredrik Wiebe:

Ja, men då var det så här att 1999 då var dom nog bara som observatör men sedan 2000 då kom dom och dom hade varit med tidigare men dom gjorde väl som vi gjorde här nu, att det här året som var då hade vi ju också bara observatör därför att HK drog in pengarna för den här verksamheten. Jag vill påstå att vi lärde oss oerhört mycket med att vara med där, vi skapade en mängd personkontakter som vi har haft nytta utav, jag tycker att vi fick ju också bekräftat vad systemet klarade av tekniskt, vi fick bekräftat att på något sätt alla som hade jobbat med det här tekniska fick på något sätt bekräftelse på att, det är ju så lätt att vi i Sverige slår oss för bröstet men vi kan ju å andra sidan inte heller säga att vi inte kan någonting, vi kanske kan oerhört mycket men också att träffa dom här människorna som också kunde en massa och fick se det. Sedan fick man ju en inblick på, där fanns det ju också förband som hade varit insatta, dom hade varit insatta i Kosovo och så där och när man såg en del av de anställda soldaterna och deras kunskap så blev man inte direkt imponerad kan jag väl säga. Jag tror det var värdefullt dom här åren och även nu.

Lars Dicander:

Utav det här så jag då lärt mig att det här uppdraget som lagts på en del utav killarna att skriva om försök och annat, det skall vi utveckla till att omfatta lite grand om Combined Endeavour eftersom det är just dom som har varit med i det här.

Fredrik Wiebe:

Thorsson och Jakobsson, Mats Wernersson har ju varit med en del där.

Lars Dicander:

Han är inte med i det här men Berggren är ju med, men han kanske inte har varit med på det här.

Fredrik Wiebe:

Nej, han har inte varit med på det här men sedan på FMV finns det ju.

Per Lundgren:

En fråga Fredrik. Göran Kihlström och jag blev inbjudna en gång till och jag vet att vi åt middag, i den här matsalen på Stenvreten och så fick vi var sin jetong utav en amerikan som var med som det stod Combined Endeavour på och när kan det ha varit? Det kan ju inte ha varit senare än 2000 för då hade jag ju slutat, men det här var medans jag var i drift.

Fredrik Wiebe:

Ja, vänta nu. Det var nog den här fältövningen 1999 för i samband med den då hade vi ju, jag kan plocka fram det igen, jag tror, för vi hade bjudit hit då en amerikan som berättade om Combined Endeavour, vi skulle ju berätta om erfarenheterna på Combined Endeavour på den signaltrupp fältövningen och då hade vi hit en amerikan som pratade om Combined Endeavour.

Per Lundgren:

Då var det förmodligen 1999, det var då alltså den fältövningen vi pratade om som den här killen var med.

Lars Dicander:

Jag slutade alltså i halvåret 1998 efter LSÖ:n så 1999 var inte jag med.

Per Lundgren:

Jag har i skribordslådan den här jetongen, han delade ut det till kreti och pleti där.

Lars Dicander:

Vad har du att säga om telesystemet i internationella sammanhang i övr, du har inte varit ute så mycket va?

Fredrik Wiebe:

Det var ju i Kosovo.

Per Lundgren:

Snackar vi SWERAP då?

Fredrik Wiebe:

Det var väl SWERAP ja. Där är en som, han har ju slutat i försvaret nu, men Ron Edler om ni vill ha för han var med där nere och gjorde allt.

Per Lundgren:

Men där tror jag vi har från Lasse Wadestig, därför att vi hade ju ett helvete på ren svenska på FMV att få till det här därför att marinen hade ju fått för sig en massa dumheter som vi fick lov att ta ut dom. Dom fick ju med sig framför allt så förskräckligt mycket persondatorer och jag vet, vad heter han, Sven Åkerlund, vet ni vem han var, han hade ju ett elände att få ihop vissa saker. Det var då dom landade i Pristina, var det inte så eller hade vi telesystem nere på Henrikssons tid, det hade vi inte? Sverige fick ju någon form utav ledande roll när man tog över efter engelsmännen och det var har jag för mig, med SWERAP 1.

Lars Dicander:

Men det här var 1999?

Per Lundgren:

Nej, det var tidigare.

Fredrik Wiebe:

Inte med telesystem heller.

Per Lundgren:

Jo.

Fredrik Wiebe:

1999 möjligtvis.

Per Lundgren:

Nej, jag vägrar, för vi satt fortfarande på Östermalmsgatan och vi hade systemet uppställd nere på gården.

Fredrik Wiebe:

Vi hade inte telesystemet.

Per Lundgren:

Vi hade i alla fall telesystemväxlar.

Fredrik Wiebe:

Ja, men då var det dom gamla, det var inte dom nya.

Per Lundgren:

Det vågar inte vittnet ha någon uppfattning om, men dom skulle ju alltså ha marinens 500-växlar och elände i de här kustartilleriskydden och vi var överens om att det kan ju inte vara vettigt att ta med sig det där ner när vi har telesystemmateriel.

Lars Dicander:

När du berättar det så har jag något svagt minne utav att det där var frågor som förekom innan jag hade slutat.

Per Lundgren:

Jag menar det var då som Pigge och den här Olsson.

Fredrik Wiebe:

Om jag minns rätt, telesystem 9000, första gången det var utomlands det var på Combined Endeavour 1999.

Per Lundgren:

Jag opponerar mig.

Fredrik Wiebe:

Ja du får opponera dig.

Per Lundgren:

Det skall vi kolla med Pigge när vi träffar honom därför att Pigge och så den här Olsson, en kustartilleriöverstelöjtnant, blev ju osams så in i helvete och det slutade med att han kom hit till Enköping och hade något slags räfst och rättarting med alla utom med Pigge och bl a med FMV's personal, alltså den gode vännen från Eksjö, han som höll på med ledningssystem och byggde upp det i, vet hette han? Liten smålänning med glasögon? Det måste du ju veta vem det är. Han höll ju till här nere, han var ju FMV's systemledare för SWERAP.

Fredrik Wiebe:

Gustafsson, ja Gösta Gustafsson.

Per Lundgren:

Ja, Gösta Gustafsson och det var ett stort elände och det blev en stor sittning inne i HKV där vi då skulle försöka rejsa i det här och till slut så blev det då rejsat men sedan bar det sig inte bättre än att när vi flyttade tillbaka från grå huset till Tre Vapen,

så vem får jag som granne om inte den här Olsson och till råga på allt så fick jag honom underställd.

Fredrik Wiebe:

Hur länge?

Per Lundgren:

Det var mer än 1 år.

Fredrik Wiebe:

Jag vet inte hur länge telesystemet var här, om det var 1 eller 2 år? Det var inte så länge och vad jag vet så fungerade det ju bra därnere då, men vill du ha telefonnumret till Ron Eglery så, han har 070-982 38 06, han var ansvarig för telesystemet där nere. Där kan du ju få direkt hur det fungerade och vad jag minns så var problemet det som egentligen står vid insatser utomlands, är ju att man har ett antal säkra spots att stå på, men kan ju inte uppträda på det sättet vi hade tänkt här hemma. Det är ju med avstånden då och det var ju en av orsakerna i samband med battlegruppen att man valde det här med satellitlösningen, det är ju att det är så långa förbindelseavstånd.

Per Lundgren:

Vi hade ju då någon slags målsättning när vi byggde upp SWERAP då som vi då utgick ifrån någon inkörsport och så skulle man kunna vara upptill 50 mil ifrån den där inkörsporten och man skulle ha samband däremellan och det ju inte telesystemet klarade av utan det fick bli över kortvåg eller satellit. När det just gällde det här gänget i Pristina då var det väl så bergigt där, det var väl ett utav problemen och så var det att ta sig fram på vägarna över huvud taget var tydligen väldigt bökigt. Dom som var nere och åkte och skulle hjälpa till att fixa blev ju sittandes i snö och sådana där grunkor.

Fredrik Wiebe:

Det var lite med Combined Endeavour. Vilka länder som vi, holländarna var ju, norrmännen och finnarna och när det gällde att få information på systemsidan var väl danskarna med rätt mycket också. Det var väl dom som vi hade samarbete med, samverkade med.

Per Lundgren:

Fanns det jenkar med där?

Fredrik Wiebe:

Ja.

Per Lundgren:

Och som hade MSE?

Fredrik Wiebe:

Och andra system också, det var olika växlar och grejor så vi provade och körde.

Lars Dicander:

Det här med, vad var så att säga din uppfattning om hur det hela började? Varför startade man upp det här? Var det amerikanerna som....

Fredrik Wiebe:

Combined Endeavour? Det heter ju egentligen?

Det var ju en utveckling av Partnership for Peace och det var ju då att få med som i, man skulle ju samverka och en sak för att kunna göra det var ju att kunna prata med varandra och det här började då 1995, tror jag det var. Då var det ju växelkommunikation, det handlade ju mest om det då. Sedan har ju det utvecklats med åren. Nästa steg vet jag inte hur övningen Seawind kommer att matchas ihop. Det var väl helt enkelt upp och ner med de gamla öststaterna i utvecklingen helt enkelt. Sedan var det ju teknik och taktik, jag vet inte vad..

Lars Dicander:

Jag har väl fått den uppfattningen utav Ronnie att till att börja med i TS 8000 så var det kanske mera tekniken som styrde, så småningom så har taktiken lite större påverkan.

Fredrik Wiebe:

Om vi går tillbaka och tittar på dom här fältövningarna och sånt så jag var ju aldrig som systemledare med på någon generalstabsfältövning eller något sådant där man diskuterade hur man skulle kunna leda operation eller större saker kopplat till teknik. Dom som var intresserade utav det här det var ju artilleristerna, jag var med på någon artillerifältövning där vi pratade om telesystem. Vi diskuterade ju men som aldrig lyckades komma till skott, det var ju det här lanserandet utav begreppen då, alltså bakre stabsplats, huvudstabsplats och främre stabsplats, vi började diskutera dom sakerna men jag tycker aldrig vi fick något gehör för det var ju egentligen kopplat till hur taktiskt dom skulle uppträda och hur vi skulle använda tekniken utan hela tiden så var det för lite, det var för dåligt. Man måste vara framme och det skulle vara si och det skulle vara så. Om man ser studiens genomförande och hur det här skulle stödja det så hade vi väl den uppfattningen som jobbade med själva tekniska systemen och var vi kunde förstå utav stridstekniken, men tog vi åt oss det här totalt sett, hur kommer det här att påverka den indirekta elden, hur kommer påverkan på underrättelse, kanske distribuera underrättelser på ett annorlunda sätt och det här var ju saker som sedan, ja du var ju med och lanserade då när vi körde LSÖ:n 1998-1999 och jag tyckte den LSÖ:n både 1998 och 1999 var rätt bra, däremot det vi misslyckades lite med var väl då att koppla ihop taktiken med vårt uppträdande.

Tanken var ju den med alla dom här spelgrupperna vi hade att som skulle ha varit på de platser där vi sagt att striden skulle genomföras och det berodde väl på att vi inte utbildade dom här spelgrupperna tillräckligt väl. Brigadchefen ger en order till bataljonen och den hake som bataljonen hade med sig den som var den där spelgruppen skulle fört fram den AP:n på ett lämpligt sätt och tvingat hela rörelsen utav alltihopa, då skulle vi verkligen ha fått ett kvitto men, jag vet inte, man kunde ju inte alltid hamnat helt rätt med det här men ungefär rätt hyfsat rätt längs större vägar och stråk, det lyckades vi väl aldrig riktigt med. Hade vi gjort det hade vi säkert kommit lite längre både med taktikutvecklingen, hur förbanden skulle uppträda. Sedan fick vi ju då ett genomslag där också, vart ju då lite kopplat till att helt plötsligt började utvecklingen utav ledningsplatsen, fördelningsstaben växte ju från 50 personer och det exploderade ju bara hur många dom skulle vara och på motsvarande brigadnivån och det vart ju nästan omöjligt, när vi hade LSÖ: na vart ju tyngdpunkten på liksom stabens inre arbete på något vänster som gjorde att det vart lite gnissel här. Det som vi höll på med där, vi skulle ha haft ett spår på sidan, vi skulle ha haft något som: Så här skall det se ut nu. Det kan jag känna lite så här efteråt. Å andra sidan så vann vi ju en hel del med att göra dom här saker även om många slet sitt hår för att få saker att fungera och sånt. Vi kanske heller inte hade varit där vi är om vi inte hade gjort det.

Lars Dicander:

Vad kan du berätta om hur det är på den här tiden LSÖ och utvecklingen av de som kallas för taktiskt internet?

Fredrik Wiebe:

Ja om jag går tillbaka till när vi hade SSÖ:n 1997 då hade ju Todapost introducerats och hade väl varit i drygt 1 år och vi satte ju ut det i fält och då hade vi en klient/hytt. Sedan i vevan 1998 på den LSÖ:n då hade ju det här vuxit och då skulle vi dessutom ha integrerat med, för då vi körde 1997 var det här rätt avgränsat, då var det ju Todapost i övningen, men 1998 då hade vi ju en koppling mot det skarpa Todapost, men då var det ju en ackreditering så då hade vi ju ett luftgap, så då hade vi ju en soldat som satt liksom och körde det som skulle ut ifrån fördelningen och in i FDN drog man ju ut på skiva eller sticka och så körde man in det på nästa och så fick man vidarebefordra det där och där hade vi också det här med adressproblemen men 13:e fördelningen fanns ju både i fält och hemma och det hade vi ju inte tänkt till på. Todapost som så var ju personadresserat men i fält ville vi ju ha funktionsadressering, så det var väl en sådan där sak. Sedan växte det här ju hela tiden så jag menar nästan för varje övning så kom de ju nya saker. Så det var ju en enorm utveckling som skedde i fält och i samband med det här också, för att från början hade vi ju helt igenom så att det skulle vara en X-25-kanal, vi fick 4 och jag tror vi fick upp det till 8, nej vi vill ha det dynamiskt, på vissa förbindelser vill vi kunna köra i princip bara X-25 emellan växlarna. Det utvecklades ju från dom här 9 och 6 till nyttomässigt nästan 400K tror jag.

Lars Dicander:

Och idag hur fungerar det nu?

Fredrik Wiebe:

Ja, det har ju uppgraderats och jag vet faktiskt inte vad det är för, nej det kan jag inte säga, jag kommer inte ihåg, men det har ju skett en utveckling fortsatt alltså.

Per Lundgren:

Men det är ju ungefär samma utveckling som man ju ser på sin egen persondator på det man har hemma, att nu är det ju alldeles otroligt hur både kapacitetsmässigt och minnesmässigt saker och ting har utvecklats. Sedan kan man ju då fråga sig om det här är så bra, varför är t ex operativsystemen så tjocka som dom är, varför i Word och sådana här saker, det är ju inte säkert att bara för att det har blivit stort och kräver mycket att det har blivit så mycket bättre.

Lars Dicander:

Vad har hänt nu då med telesystemet på de senare åren när armén har krympt?

Fredrik Wiebe:

Ja, jag slutade ju där våren 2000 då tror jag det blev en krock mellan LSÖ:n och Combined Endeavour så jag har inte varit med på LSÖ:n 2000 och det var ju 4:e fördelningen som hade den här. Mitt intryck utav den var att det inte var någon större nytt i den övningen, men det får andra uttala sig om men mitt intryck sett från sidan om var att det inte var någon sån där jättelyckad övning.

Per Lundgren:

Var gick den?

Fredrik Wiebe:

Den gick ju här i Mälardalen och då var det ju också tillbaka det här med att man inte kunde omgruppera stabsplatser och sådant därför att det var en utveckling som gjorde att det blev rätt stationärt och systemet, telesystemet för mig det var ju det mobila, följa rörelser, vi var ju framåt, armén var ju framåt, det var mekanisering, det var nya stridsvagnar och det här var ju då det som skulle stödja den rörliga striden, och det tycker jag då både LSÖ:n 1998 och 1999 hade ju komponenterna av mobilitet/rörelse i sig.

Lars Dicander:

Men nu har man ställt in grejerna, dom står i något förråd eller?

Fredrik Wiebe:

Vi utbildar ju på telesystemet fortfarande och det ingår ju i organisationen. Däremot är det ju en del som tycker att nu skall vi bara utbilda på det här med G-systemet men det bygger ju som sagt på förhyrda satellitförbindelser och har vi inte dom så, det är ju nu så här att nu håller man ju på att titta på växlarna för i battlegrupp 8-systemet så ingår ju TS-växel men i battlegrupp 11 så kommer telesystemväxeln antagligen inte att finnas. Samtidigt om vi går in i en organisation totalt sett då kommer den materielen som vi har anskaffat för battlegruppen inte att räcka så därför kommer ju telesystemet att finnas kvar som det ser ut i grundkomponenten med de förbättringar som har gjorts och datakommässigt kommer att finnas ett antal år. Jag sade någon gång så här att jag skall vara med och avveckla telesystemet också, det är väl någonstans här 2015 men jag tror inte liksom när vi pratar om telesystemet jag tror att det kommer att ha en utveckling utav telesystemet, alltså växlarna dom försvinner nog och då heter det router i stället och att bärarnätet kommer att kunna vara radiolänksystem, det kan vara kortvägssystem, det kan vara satellitförbindelser, det kan vara fiber och det kan vara internet. Som systemkoncept tror jag att det kommer att leva kvar. Jag tror att det kommer att utvecklas med dom här radioanslutningarna där har det ju inte hänt så mycket utan det är nu nästa generationsradio då och det är ju GTRS och hur kommer den att utvecklas. Kommer GTRS att, man pratar ju om hok-nät och sånt och jag menar, där kommer ju att finnas gränssnitt som gör att en GTRS-radio kan väl antagligen användas som en basstation om den nu är rätt definierad och kommer att då antagligen också kunna innehålla IP-radios funktionalitet så att man då kommer att kunna ha så att säga rooming i nätet som individen inte kunde tänka igenom, så då är jag tillbaka vid det jag pratade om vad är telesystemet, alltså sambandssystemet som består utav ett antal komponenter.

Lars Dicander:

Men det är ganska få växlar eller delar utav systemet som egentligen används nu.

Fredrik Wiebe:

Luftvärnet använder det för luftvärnsbataljon vad det nu heter, Org och det är ju uppbyggt med telesystemkomponenter i robotsystem 90, va? Där finns det ju. Vi från regementet sida säger så här att om man skall ha ett yttäckande mobilt samband så det som står till buds idag där vi liksom har kontroll på det är ju telesystemet. Det vill man så gärna ha + förstärkningar som man tänka sig beroende på hotsituationer, kopplar på krav på mobilitet så kan man ju använda de gamla milolänksystemen som finns kvar, men är ju inte under tillökning utan är ju snarare att det blir färre och färre systemkomponenter.

Per Lundgren:

Jo och man får väl förutsätta att det sker ju så att säga en teknikutveckling här med nya mobiltelefonsystem och sådana grunkor.

Fredrik Wiebe:

Vad är det man brukar säga? Ryktet om min död är överdrivet, alltså telesystemet är ett sambandssystem vi kommer att ha ett antal år till. Vad hade vi för tro då, hur länge

skulle det här systemet leva. Vi introducerade det ju 1998, 1997-1998 var första utbildningsåret.

Per Lundgren:

Namnet telesystem 8000 innebar begreppsmässigt att det skulle införas 1980 och avvecklas 2000.

Fredrik Wiebe:

Det var så det var tanken.

Per Lundgren:

Det var 8000. Samma sak med truppradion och det fanns ju även några andra system, vapensystem som då under ett tag gick med benämningen 8000.

Fredrik Wiebe:

Hur länge kommer telesystemet att leva? Skall jag svara på det så skall jag säga så här: Det beror helt och hållet på hur försvarsmakten kommer att utvecklas framöver här, kommer vi att bli mer eller mindre bara för utlandsbiten då kommer det så sakteliga att försvinna.

Lars Dicander:

Tendensen är ju inte den vad jag förstår.

Fredrik Wiebe:

Nä och då säger jag så här: Skall vi ha en förmåga på land i Sverige och utan att putta in alldeles för mycket pengar igen så kommer ju telesystemet att leva ett antal år till och sedan om avvecklingen är 2015 eller 2012 eller om den är 2018. Jag tror sedan också att systemet är sådant, det kommer att genomgå en teknisk förändring, växlar och det kommer att försvinna och det är nog inte så långt bort utan de ersätts med routrar och det blir IP-basering och alltihopa. Samtidigt, när infördes tekniken IP, den är ju rätt gammal också så när kommer nästa tekniksprång, när ser vi det, men just nu känns det som att vi är i något mittemellanläge någonstans.

Per Lundgren:

Sedan måste man ju titta på vad det för försvarsmakt som kommer här, heter det insatsorganisation i Sverige, hur ser den ut, är det ett antal bataljoner så är ju då frågan hur mycket skall man lasta ner den här bataljonsorganisationen med för att ha samband och tänker man sig att ha någon form utav ledningsorgan som skall kunna samla 8 bataljoner eller vad är det man vill.

Fredrik Wiebe:

När jag slutade det där jobbet var ju 2000 där vet jag och det kommer säkert någon att tycka, ja men skulle det finnas någon systemledare kvar eller inte det var väl liksom, ja nu var ju systemet infört. Nu borde det vara linjeorganisationer. Jag tror att FMV tyckte att det skulle vara systemledare för att ha någon att prata med, det tror jag att Lasse säger. Dom stora frågorna, det är klart att det fanns ett antal tekniska saker kvar att lösa och det hörde ihop liksom, OK, systemet var ju beställt enligt en målsättning och så men i slutet på 90-talet någon gång, redan 1998 och det var ju en spin-off utav ATLE. Hade satt igång en massa bra tänk och alla hade nya krav och ville göra en massa nya saker och många tyckte att det skulle telesystemet lösa, men telesystemet var ju specat för en viss sak så där fanns ju en massa restprodukter, det fanns en annan sak också som inte var klar när jag slutade. Vi hade gjort ett jobb och Roland Thorsson hade gjort ett enormt jobb för att liksom klara hur skulle organisationen se ut och fördelningsstabsbataljonen på brigadstabskompanier och TS-kompanierna. Det var ju här ett tag senare delen av 90-talet liksom det var ju då man pratade om den här strategiska time-outen och sånt här så det hör jobbet med att ha ordning och reda, nu skall vi adressera det här förbandet, det var inte klart. Du tog upp det här med reglementena, dom var ju inte klara för det var ju ingen som ville säga: Nu bestämmer vi att det skall vara så här. För allting var evolutionellt. Nu väntar vi till nästa år, vi skall inte bestämma någonting nu, det gör vi sedan. Det kände jag att det var väl liksom det här, jag skall inte säga hela havet stormar, men det var inte långt ifrån. Jag kände det då lite 2000 att det var på det sättet och det fortsatte. Den här experimentlustan kopplat till informationssystemet, vi körde ju en övning, var det 2001, var det då det var uppe i Boden, LSÖ 2001 eller 2002 och då är vi tillbaka vid en av de sakerna som jag tror att återkommande problem är det här med utbildning. Det är en sak att bestämma att man skall göra någonting tekniskt och sedan bestämma att vi skall göra på det här sättet. Sedan måste man ju faktiskt utbilda alla som skall vara, ingen skulle komma på idén att ha en stridskjutning i bataljon utan att ha utbildat alla på vapnen, men när det gäller det här så kunde vem som helst få komma och köra vilket informationssystem som helst utan att egentligen förstå någonting och det ställde ju till problem som fick det här lite med trovärdighet att göra. Som ett exempel var på LSÖ 2001 eller 2002 och då var ju nätet utgångsgrupperat och då var ju övningsledningen inne i Boden och då var det någon som satt och började dra förband på kartan och det var ju det här att det här var ju kopplat på det sättet att det var ju i realtid så skulle man flytta så skulle det här replikeras ut över hela nätet och telesystemet i all ära så det fixade inte då att koppla till de mekanismer som även fanns på informationssystemen och det vart ju knökigt som bara den och det var ju informationssystemet då, och det berodde ju inte på att vi inte hade utbildat dom som skulle använda informationssystemet tillräckligt bra. Så det var väl en utav dom bitarna. Det var väl dom stora sakerna som var kvar.

Lars Dicander:

Vi har nu arbetet igenom det här rätt bra tycker jag och nu som sagt i nästa vecka så har vi hela det här gamla telesystemgänget och har radiokillar, vi är 13 man där ute i Skogstibble och den grund som har växt fram på olika sätt och inte minst då igenom din och Ronnie medverkan här så har det ju vuxit till sig och nu ser man ju lite bättre vad man skall pumpa dom här killarna som sitter med detaljkompetens inom det här området.

Fredrik Wiebe:

Jag tänkte på en annan sak som slår mig, vi hade ju ordf. i försvarsutskottet här och då pratade vi om det här med olika informationsklassningar. När truppradion byggdes, OK, signalskyddat samband och det var säkert rätt då när vi gjorde det men sedan beroende på och då är jag tillbaka också med utbildning, hur vi hanterade OP-nyckeln som vi inte hanterade på ett kryptologiskt riktigt sätt varvid vi fick ju direkt OK, det vi trodde vi hade signalskyddsgrad 2 på, nu vart det signalskyddsgrad 3 på systemet och det fick vi också lära oss i telesystemet för att, och det var ju likadant då för att här skyddar alla förbindelser, dvs. allt här inne är nu skyddat och sedan hade vi ju då när man hade gate rate ut så hade vi den här non secure warning, tonen då, blipp, blipp. Men när den här strategiska time-outen hade verkat ut och dom här som då säger hur system skall vara för att dom skall bli ackrediterade på att kunna hantera och det är ju, OK, vi har skaffat trafikskydd genom att kryptera radiolänkförbindelserna men kan ju skydda information till information och det var väl ingen aha-upplevelse men vi var nog många som levde i världen här att vi har ett system, alla vi är betrodna att vara i det här systemet, vi kan utväxla information mellan och det kom ju upp då med kryptotelefoner för att man skulle kunna vara säker på att chef skulle prata med en annan chef och ingen skulle kunna lyssna, det var ju det här med faxar, filkrypton och annat så att hela kryptobiten, Pia Gruve var här och var med men jag tror liksom hur skall systemet användas, vilken information skall vi föra över och så för går vi tillbaka till den gamla fältstaben, där hade vi ju, där fanns det ju mera liksom utpekade signalskyddssystem på ett annorlunda sätt och här skulle telesystemet lösa det här, vi pratade på, det var enkelt för krigaren att tänka till på det här. Allt det här kommer ju nu i de nya generationerna, om man tittar på det här systemet som var uppe i battlegruppen, vi var uppdelade i olika informationszoner och vilka som får ha och man har kort för att komma in i systemet. Det var väl en bit där, jag vet inte hur, vi pratade oerhört mycket om det och så men jag tror inte vi hade tänkt igenom det fullt ut, innebörden utav det.

Per Lundgren:

Nej, det är möjligt.

Fredrik Wiebe:

Eller också kom det nya tänk på hur man skulle göra det här.

Per Lundgren:

Det kom nog nya tänk tror jag när man, för att även om du jämför med det gamla så även om det inte fanns i det gamla systemet så lite textskydd att det blev ju oavsett vad man tror, så blev det ju så att det blev ett klartextpratande. Det fanns ju inte en chans att t ex för fördelningschefen föra ett personsamtal via sambandsmedel med en brigadchef eller någon annan underställd chef, det var TAB man hade och TAB var ju, använder du TAD då lägger jag på luren. Det fanns MGC och så fanns det MGD, inte till brigadcheferna för de hade inte MGD och jag menar, det enda som man kunde

köra då någorlunda op-rum-op-rum det var ju MGD, och då mellan MB och fördelningschef. De kunde ju inte prata med varandra men dom kunde tala om för en operatör att han skulle skriva text. Nog fasen var det ett lyft när både truppradion och telesystemet kom så hade man på något sätt i efterhand kunnat analysera hur mycket minskade överföring utav hemlig information i klartext med de nya systemen jämfört med de gamla så det var ju en himmelsvid skillnad alltså.

Fredrik Wiebe:

Jag håller med dej för att även om då dom här slokhattarna, om man säger så, har en annan uppfattning så är det klart att det här systemet som vi förde in, det tog ju bort en oerhörd massa, även om det per definition inte var då alltså punkt till punkt och så men det är klart att det gjorde det, men får jag ta 2 roliga saker som, eller en rolig sak och en mindre rolig sak. Sven Lindberg ringde mig här, jag ringde och grattade honom när han fyllde år för några år sedan och sedan ringde han mig en dag och då hade han läst i SvD om att danskarna i Afghanistan inte hade haft någon truppradio utan kört på ett vanligt UK-radiosystem och så hade dom ju pratat danska för det tyckte dom var tillräckligt bra som textskydd, men det visade sig att det fanns någon taliban som hade också bott i Danmark och jobbat så han kunde ju danska så då hade dom ju kommit på att dom måste införa någon typ av signalskydd och sedan hade han så svårt att förstå att dom inte hade bättre grejer, men det kan ju få sådana här konsekvenser också. Då var det så här att nu duger inte truppradion, det är inte något textskydd i det längre. Vad fick det för påföljd, ja det fanns en del som slutade använda OP-nyckeln och det är klart att i och med dagens teknik kan man ju säkert, man kan i alla fall pejla den och vissa kanske också klarar av att lyssna på den, vad vet jag, men hur många är det som fixar det, alltså man ger signaler som får användarkonsekvenser i stället för sagt att vi skall fortsätta, sedan kan man stå och hoppa på samma ställe, man kan hoppa mellan två frekvenser, man kan göra vad som helst men använder inte i klartextmod som en vanlig 42-station när man ju då har kostat på en även om den då per definition inte längre innehåller den höga nivån.

Per Lundgren:

Hur många i ett taktiskt system har man som spanar, hur många har den bearbetningskapacitet att dom verkligen dels klarar ut är det någonting som är värt att bearbeta, för även klartexten, jag menar SG 4 går ju krypterat i dom här systemen så någon måste ha tillräckligt mycket organisation för att konstatera att den här brödtexten som vi nu lyckats få grepp om här, den är bara att skippa och var finns de bitarna som man skall bearbeta och göra klartext av och försöka se.

